

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVI підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

22 лютого 2024

Київ 2024

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2024. 406 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 22.04.2024)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Члени редколегії Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор;
Толпежніков Р.О., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 22 лютого 2024 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Кригіна Ольга,
кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри інформаційної діяльності
Маріупольський державний університет

АРХІВОЗНАВСТВО ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ

Архіви відіграють важливу роль у збереженні та доступі до історичної та сучасної інформації суспільства. Саме завдяки архівам та їх напряду діяльності з організації зберігання, документи, створені у процесі документування та діловодства, стають важливою часткою культурної спадщини. Зокрема, в сучасному світі, насиченому документованою інформацією існує запит до закладів вищої освіти на підготовку ефективних та висококваліфікованих фахівців з архівної справи. Архівознавство є однією з найважливіших галузей науки і практики, яка займається вивченням, описом, зберіганням і використанням документальних джерел. У сучасних умовах, коли обсяги документальної інформації постійно зростають, роль архівознавства стає неocenною.

Освітня програма «Документознавство, керування документаційними процесами» бакалаврського рівня спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» спрямована на підготовку фахівців, які здатні працювати в галузі архівної справи. Архівознавча складова цієї програми є однією з найбільших за обсягом частин підготовки студентів Маріупольського державного університету [2; 3].

Аналіз актуальних питань архівознавчої складової підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» сприяє появі нових, ефективних форм фахової підготовки документознавців, які будуть конкурентоспроможними як на вітчизняному, так і європейському ринку праці.

Суттєвою за роллю архівознавчою складовою підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня є теоретичні знання. Здобувачі повинні отримати глибокі базові знання з архівознавства, зокрема, щодо історії та теорії архівознавства, щодо формування Національного архівного фонду, структури архівної системи України, формування знань щодо основних принципів комплектування, зберігання і використання інформаційно-документальних ресурсів, визначення сучасних тенденцій розвитку української архівістики, та методології архівознавчих досліджень.

Практична складова архівознавчої підготовки передбачає набуття здобувачами освіти прикладних навичок в галузі архівознавства, а саме, аналіз архівних документів, вміння описувати архівні документи, проведення експертизи цінності документів та ведення

облікових документів, формування архівних фондів та створення каталогів, виконання інформаційного пошуку та дослідження архівних документів.

Для архівознавця надзвичайно важливо розвивати критичне мислення, так, здобувачі розвивають навички критичного мислення в процесі аналізу архівних документів та оформлення обґрунтованих висновків стосовно проведених досліджень.

У сучасних умовах архівознавчі компоненти освітньої програми підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня мають враховувати такі актуальні проблеми, як підвищені вимоги до теоретичних знань і практичних навичок здобувачів, до прикладу, в умовах цифровізації архівної справи здобувачі повинні мати глибокі теоретичні знання з архівознавства та практичні навички в роботі з пошуком та використанням інформації цифрових архівних документів.

Сьогодні Державна архівна служба України надає можливість працювати з оцифрованими фондами архівних установ безпосередньо в єдиному вікні доступу до цифрових ресурсів українських архівів – Міжархівному пошуковому порталі [1], завдяки чому для студентів стає можливим отримувати достатні практичні навички у роботі з архівними документами в умовах онлайн-навчання.

Для підвищення ефективності архівознавчої складової підготовки документознавців у Маріупольському державному університеті активно впроваджуються інноваційні освітні технології, такі як дистанційне навчання та віртуальна лабораторія інформаційних девайсів факультету філології та масових комунікацій.

Для вирішення актуальних проблем архівознавчої складової підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня в МДУ постійно оновлюються навчальні програми, які завжди відповідають сучасним вимогам. Навчальні програми включають в себе більше практичних занять та індивідуальних завдань.

МДУ співпрацює з архівними установами для надання здобувачам можливості працювати з архівними документами.

Отже, архівознавча складова підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня в МДУ є важливою частиною підготовки фахівців, які здатні працювати в галузі архівної справи. Для підвищення ефективності цієї складової співробітниками кафедри інформаційної діяльності МДУ регулярно здійснюється моніторинг освітньої програми із залученням архівістів-практиків.

Література

1. Міжархівний пошуковий портал. *Державна архівна служба України*: офіційний веб-портал. URL: <https://searcharchives.net.ua/>.

2. Освітня програма «Документознавство, керування документаційними процесами» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. *Маріупольський державний університет*: офіційний веб-сайт. URL: <https://mu.edu.ua/uk/educational-programs/dokumentoznavstvo-keruvannya-dokumentacijnimi-procesami>.

3. Петрова Ірина, Кудлай В'ячеслав. Фахова підготовка в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи в Маріупольському державному університеті: 20 років досвіду. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, № 3, 2023. URL: <https://journals.urau.ua/bdi/article/view/291000>.

Кудлай В'ячеслав,
кандидат наук із соціальних комунікацій, завідувач кафедри інформаційної діяльності
Маріупольський державний університет

КЕРУВАННЯ ДОКУМЕНТАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ В ЦИФРОВІЙ ГРОМАДІ

Сучасний соціум проходить шлях інтенсивних трансформацій завдяки розвитку інформаційних технологій, і цифрова громада вже стала реальністю для України. Одним із ключових аспектів процесу розвитку цифрової громади є ефективне керування документаційними потоками, яке визначає ефективність та безпеку діяльності кожної людини і всіх разом.

Перехід до цифрового середовища вимагає ретельного планування та імплементації систем керування документацією. Це важливо як для громадських організацій, так і для державних установ, оскільки збільшення обсягу інформації вимагає відповідного підходу до її зберігання, обробки та обміну.

Переваги цифрового керування документацією очевидні. По-перше, це ефективність та швидкість обробки інформації. Завдяки електронним системам документообігу можна значно прискорити процеси прийняття рішень та взаємодії між учасниками громади. Крім того, цифрові технології дозволяють забезпечити безпеку інформації та зручний доступ до неї для визначених користувачів [1].

Цифрові інформаційні системи зменшують використання паперової документації. Це не тільки сприяє екологічній стійкості, але й робить процес управління документацією більш прозорим і зручним. Електронні системи дозволяють автоматизувати процеси обробки та зберігання інформації, зменшуючи при цьому ризик втрати або пошкодження документів.